

Marko Simčič

LEŠČURJEVO BREZNO

(odlomek iz romana)

PRED ZAČETKOM

Nekaj sto metrov pred portoroško marino je v resnici postavljeno gojišče školjk. V pričujočem romanu je prav tako opisano podobno gojišče, ki pa je zgolj namišljeno, še nekoliko bolj oddaljeno od obale, večje in za potek zgodbe mnogo pomembnejše, kot obstoječe. Gre torej za dve popolnoma različni gojišči, ki nista med seboj v nikakršni povezavi.

Da bi že v naprej preprečil še druge morebitne nesporazume, že na tem mestu povdarjam, da se v romanu izmenjujejo izmišljotine, laži, resnice in polresnice, seveda v nekoliko drugačnem vrstnem redu in v različnih odmerkih.

Dogodki in postavitve so torej večinoma izmišljeni. Prav tako osebe. Zato je morebitna podobnost z resničnimi osebami zgolj zaradi samega poteka zgodbe prepotrebno naključje.

.....

(3)

Nočna nevihta je prepodila črne oblake, ki so se prejšnji večer zbirali nad Piranom in z debelimi trebuhi prežeče nihali tik nad morsko gladino. Vonj po algah in razpadajočem mesu rib, ki so jih visoki valovi med nevihto odložili na pomolu, se je mešal z značilnim vonjem po plesni, ki se je nabirala na stenah hiš ob ozkih ulicah, v katere še nikoli ni posijal kakšen sončni žarek.

Turisti so že navsezgodaj drveli na Punto, da bi si s kakšno brisačo ali ležalnikom rezervirali kar najboljši prostor na plaži. Pred ribarnico so živahno barantali najpogumnejši ribiči, ki so se kljub neurju upali odpluti na nočni ulov. Lokali so se zaspano prebujali, lastniki so razvijali živobarvne platnene nadstreške nad vhodi in odpirali široke senčnike, pod katerimi se bodo lahko kasneje pred močnim soncem skrili gostje.

Droben starček v ekstravagantni beli obleki s pikčasto rdečo svileno rutico okrog vratu in nageljnomo istega odtenka v gumbnici je lahkotno in z majhnimi koraki drobil po Tartinijevem trgu. Izžareval je videz urejenosti in mladostne energije in zaradi tega mu nihče ne bi mogel prisoditi krepkih sedemdesetih let. V eni roki je nosil velik kovček, v drugi pa tanko sprehajalno palico z zlatim ročajem. Ta mu je očitno služila le za okras, saj jo je le veselo nihal ob sebi v smeri hoje. Sonce se je odbijalo od beline marmornatih plošč, ki so na tleh zarisovale velikanski nepravilen krog in s tem določale velikost trga, in ga zaslepljevalo. Zato je imel kljub napevu, ki si ga je veselo požvižgaval, ves čas namrščen obraz. Kratko pristrizene sive brčice je bilo komaj opaziti na njegovem bledem obrazu. Prerinil se je mimo avtomobilov, ki so bili brez reda parkirani pred mestno hišo, zavil na živilski trg in potem izginil v eni od ozkih ulic, v kateri se le stežka srečata dva človeka. Visoke

kamnite hiše so se že stoletja počasi posedale in s svojimi oblimi trebuhi, ki so silili navzven, še bolj otežkočale prehod. Vsakih nekaj metrov se je nad ulico razpenjal manjši križni obok. Vlaga in sol v zraku sta na vsakem koraku puščala svoje sledove. Omet se je vsepovsod luščil in pod seboj kazal drobovje iz trsja, lesa in kamna. Vonj po plesni se je tu dopolnjeval z vonjem urina naključnih nočnih sprehajalcev.

Možic je potem zavil v še samotnejšo, strmo vzpenjajočo se ulico. Razen debele mačke, ki je strastno trgala ostanke podgane, ni opazil nikogar. Približal se je težkim, lesenim vratom in pozvonil.

Kot je pričakoval, je za vrati najprej zaslišal glasno lajanje, potem strog ukaz 'Prostor!', približajoče se korake in nato nekaj zaporednih žvenketov železnih zapahov. O pohlepem starinarju, njegovih navadah in njegovem psu je vedel tako rekoč vse.

Končno so se škripajoče odprla vrata, vendar le za nekaj centimetrov. Debela železna veriga jim več ni dovoljevala.

"Kaj hočete?" je z mirnim glasom vprašal mož in pomolil glavo v nastalo špranjo. Možic se mu je približal in tiho odgovoril: "Tako, ko so mi sporočili, da imate nekaj zame, sem se odpravil na pot, gospod Petrič! Strastno obožujem vse, kar vsaj malo spominja na Afriko."

Starinar je samo nezaupljivo strmel v jutranjega prišleka. Rekel pa ni nič.

"Upam samo, da nisem prišel prepozno!" je nadaljeval obiskovalec. "Razumem vašo nezaupljivost, gospod Petrič. Verjetno bi tudi sam ravnal popolnoma enako. Sicer pa mislim, da vam bo tole pregnalo vsak sum o mojih slabih namenih!" Kovček, ki ga je pred tem položil pred vhodna vrata, je počasi začel riniti skozi odprtino priprtih vrat. Pri tem je pozorno opazoval starinarja.

Starinar je povlekel kovček, ga položil na tla in odprl. Oči so se mu pohotno zasvetile, potem pa je začel brskati med bankovci po desetisoč tolarjev, ki so bili skrbno speti z bančnimi papirčki v šopih po sto in naloženi prav do vrha kovčka. Z zadovoljnim nasmeškom je kovček zaprl, odstranil verigo z vrat in spustil neznanca na dvorišče.

"Dober dan!" je priliznjeno pozdravil nenapovedanega gosta. "Morate mi oprostiti, da vas nisem sprejel tako prijazno, kot se spodobi. Vendar, saj veste, pri teh stvareh človek nikoli ni zadosti previden! Torej vas pošilja Knez?"

"Ah, kako sem pozabljiv! Saj to bi vam moral povedati že na samem začetku najinega pogovora! Oprostite, nisem se še predstavil. Jaka Mavec." Starinarju je ponudil roko.

Doberman, ki je z visoko štrlečimi ušesi pozorno opazoval dogajanje le nekaj metrov stran pod cvetočim grmom hibiskusa, je divje zarenčal. Lapo na gobcu je spodvil visoko nad dlesni in kazal ostre zobe.

Možic je prestrašeno umaknil iztegnjeno roko in odskočil.

"Mir, Rex! Prostor!" se je starinar obrnil proti psu. "Oprostite, gospod Mavec. Veste, Rex je tako vzgojen, da se mi nihče ne sme preveč približati. Takoj ponori. Morda je bolje, da se odpraviva kar v hišo. Izvolite, kar stopite za menoj."

Mavec je vzdignil kovček in se odpravil za starinarjem. Med potjo si je ogledoval dvorišče. S treh strani je bilo obdano z visokim zidom, četrto stran pa je omejevala

prijetna visoka hiša z lesenimi polknicami in debelimi rešetkami na oknih. Vrt je bil skrbno negovan, na kratko prstriženi travi je bilo polno cvetočih grmovnic in drugega mediteranskega rastja.

"Zelo lepo imate tukaj! Verjetno vam vrt vzame kar nekaj časa?"

"Da, zares! Tale vrtiček mi poleg starin in psa zares pomeni največje veselje." Starinar se je skrivnostno nasmehnil. Denarja pri tem naštevanju ni hotel omeniti, čeprav bi zagotovo zasedal častno mesto.

Vstopila sta v veliko, sončno sobo z mogočno kamnito mizo na sredini. Mavec je pomislil, da se je moral tu že pred nekaj stoletji ustaviti čas. Stare kredence so se šibile pod težo debelih knjig, na drugi strani so bile v velikih kupih nagrmdene pergamentne pole. Na tleh, prslonjene ob zid, so stale debele kamnite plošče. Na enih so bili vklesani nekakšni paličasti znaki, na drugih podobe sedečih ptic in zvitih kač. Dišalo je po firnežu in naftalinu. Na eni steni je bil prslonjen odprt sarkofag, v katerem je lažala mumija.

Mavec je poznavalsko hlinil občudovanje. Nekatere predmete je prepoznal po slikah, ki si jih je dan poprej ogledal v starinarjevem dosjeju. Z narejenim presenečenjem je glasno izgovarjal njihovo poreklo in se trudil, da ne bi česa pomešal. Svoje delo je vedno opravljal vrhunsko, vsakokrat se je temeljito pripravil na tovrstna srečanja, vendar pa, leta so naredila svoje in mu v spominu puščala svoje sledi. Tokrat si je še najmanj želel, da bi ga starinar po nepotrebnem spregledal, še preden bi naredila kupčijo. Renčanje dresiranega dobermana se mu je preveč živo vtisnilo v spomin.

Predmeti so bili starinarju očitno zelo pri srcu ali pa so bili tako neverjetno vredni, da jih stari pohlepnež ni prenesel v svojo starinarnico, temveč jih je hranil kar doma. Ker je možic dobro vedel za starinarjevo naturo, je bil prepričan, da so mu bili ti predmeti tako pri srcu prav zaradi njihove vrednosti. Ne pa obratno.

Starinar je končno ponudil stol obiskovalcu.

"Koliko denarja ste prinesli, gospod Mavec?" Bil je vaje, da so ga najbolj zviti kupci namerno prinesli vsaj za kakšen odstotek manj, kot je zahteval. In ponavadi so na tak način tudi dosegli svoje, saj so bili prodajalci 'vročega blaga' zadovoljni že s tem, da so se ga končno iznebili.

"Točno toliko, kolikor ste zahtevali! Stvar, ki jo ponujate, mi pomeni preveč, da bi si z morebitnim barantanjem zapravlil priložnost, da jo dobim. Če bi preveč odlašal, bi morda našli drugega kupca!"

Starinar je nejevoljno pomislil, da bi lahko po telefonu od Kneza morda zahteval tudi višjo vsoto, čeprav se mu je že ta zdela pretirana. Vendar, stvari so vredne toliko, kolikor je nekdo pripravljen za njih plačati. To je vedel že od nekdanj in tako je tudi postavljaj svoje cene. Pa vendar se mu je še vedno kdaj zgodilo, da je kljub že tako pretirani vsoti, ki jo je prejel za katero od prodajanih stvari, imel občutek, da bi lahko še bolj zadostil svojemu pohlepu.

Starinar je pomislil na Kneza. Videl ga je samo enkrat in še to pred mnogimi leti, ko sta se prvič spoznala. Precej obilen mlajši moški si je ogledoval razstavljene predmete v njegovi, takrat šele nekaj tednov odprti starinarnici v Piranu. V enem izmed kipev, ki ga je novopečeni starinar neprevidno čistil in mazilil za pultom, je Knez nenadoma prepoznal zlat cerkveni kipec, ki je bil tistega leta ukraden v cerkvi

v obiskovalčevi rojstni vasi. Tako mu je vsaj rekel. Petriču nikoli ni bilo jasno, kako je Knez tedaj lahko prepoznal tisti kipec, saj je bil skoraj cel premazan z neko čistilno snovjo in tako rekoč neprepoznaven. Vendar, Knez bi lahko takrat poklical policijo, pa se je le zaupljivo nasmehnil, skomignil z rameni in na pult odložil vizitko s svojim imenom. Čez nekaj tednov ga je Knez poklical in ga prosil za prvo uslugo. Petrič bi mu moral dobaviti večjo količino amfor, ki so jih divji potapljači vzdolž celega Jadrana skrivaj vlekli z morskega dna. Starinarju posli tedaj še niso najbolj cveteli, Knezu pa je po tistem, ko ta ni poklical policije, kar nekako zaupal. Zato se je tudi podal v avanturo. To se mu je z leti odlično obrestovalo, trgovina je zacvetela, pa čeprav s priokusom nedovoljenega, in s Knezom sta od tedaj vsa leta odlično poslovala. Vse predmete sumljivega izvora, ki niso bili za javno tržišče, je doslej brez problemov prodal s posredništvom Kneza. Pri tem je seveda moral prepustiti določene odstotke za posredovanje, vendar je najtežji del bremena, namreč poiskati zanesljivega kupca, prevzel nase Knez.

"Samo trenutek boste morali počakati, takoj se bom vrnil. Saj razumete, takšne dragocenosti vendarle ne pustimo ležati kar tako v stanovanju!"

Elegantni starček je molče prikimal in z odprtima dlanema, obrnjenima navzgor nakazal, da ima starinar seveda popolnoma prav.

Takoj, ko je starinar izginil iz sobe, je možic potihoma stekel k hišnim vhodnim vratom in jih hitro, vendar zelo tiho zaprl. Za zaprtimi vrati je počakal nekaj trenutkov in prisluhnil. Pes je kmalu pritekel od nekod z dvorišča, čutil je, da se dogaja nekaj nenavadnega, zato se je začel zaganjati v vrata. Besno je renčal in praskal s kremplji.

Jaka Mavec je bil zadovoljen. Pes je ostal na drugi strani vrat. Zdaj je moral hitro ukrepati. Dobro je poznal načrt hiše, zato je vedel, da se je starinar odpravil v klet, kjer ima v eni od sten vzdan sef. Stekel je skozi veliko sobo, v kateri je prej sedel, pograbil kovček in sprehajalno palico, ki ju je prej odložil ob mizi, oddirjal do strmih stopnic in se zapodil po njih. Odprl je debela kovinska vrata in planil v klet. Spremljal ga je trušč dobermanovega besnenja pred vhodnimi vrati.

Starinar je čepel na tleh pred odprtim sefom in se presenečen ozrl. Pasjega laježa zaradi debelih zaprtih vrat prej ni slišal. Mavec je odvrigel kovček, z obema rokama prijel sprehajalno palico in spretno zasukal zlati ročaj, kot bi ga hotel odviti. Starinar ga je le začudeno opazoval, saj nikakor ni hotel verjeti, da se je Knez po vseh teh letih brezhibnega sodelovanja zmotil in mu poslal napačno osebo.

Medtem je na spodnjem delu sprehajalne palice izkočilo ostro, tanko rezilo in Mavec je v trenutku spretno zamahnil s palico proti čepečemu starinarju in mu zarezal v vrat.

Hip zatem stari skopuh že ni več kazal nikakršnih znakov življenja. Mavec je zato iz žepa potegnil robček, z njim previdno obrisal ostro rezilo, potem pa spet zasukal držalo. Rezilo je v hipu poniknilo v palici. Robček je skrbno zganil po robovih in ga vtaknil nazaj v žep, izza pasu na hrbtu pa potegnil lepo zloženo barvasto potovalno vrečo in vanjo vtaknil iz sefa poleg iskanih predmetov tudi še vse preostale dragocenosti in dokumente. Vrečo je na vrhu zaprl z zadrigo in jo dvignil, držeč jo z eno roko zaradi precejšnje teže tudi na spodnjem delu. Sef pa je namerno pustil odprt.

Pogledal je starinarja. Ta mu je z izbuljenimi očmi vračal pogled. Kri mu je še vedno odtekala iz prerezanega grla in se zbirala v precej veliki luži. Mavec je bil ponosen na vrezanino. Kot na številne druge, ki jih je napravil doslej. Zavedal se je, da zna tako elegantno, precizno in takorekoč z enim zamahom v tem delu Evrope zarezati samo on!

Nekateri redki znanci so ga klicali Mesar. Že res, da je vedno užival, ko je napravil na žrtvi še nekaj dodatnih vreznin več, kot je bilo potrebno za njeno smrt, toda vseeno bi mu bilo ljubše, če bi ga klicali na primer Kirurg ali kaj podobnega. Vsekakor bi to zvenelo bolj prefinjeno! Saj je vendar svoje delo vedno opravljal vestno in precizno! Tokrat pa je izrecno dobil ukaz, da žrtve pod nobenim pogojem ne sme dodatno razmesariti. Izgledalo naj bi kot pravi rop, opraviti mora s starinarjem kar se da na hitro, izmakniti iskane dragocenosti iz sefa in se potem izmuzniti iz hiše skozi pomožni vhod, ki je nekje v kleti in ga že desetletja nihče ne uporablja.

Pomožni vhod! Mesar je pogledal po sobi naokrog. Vedel je, da bi moral biti tu nekje, saj mu je Knez priskrbel podroben opis vseh prostorov. V najtemnejšem delu kleti je res opazil masivna lesena vrata, zaklenjena z velikimi zapahi in založena s staro leseno kmečko skrinjo. Ta je bila težja, kot je pričakoval, vendar mu je s skrajnimi napori vseeno uspelo, da jo je zrinil za nekaj decimetrov, odpahnil zapaha in počasi odprl škripajoča vrata.

Močna sončna svetloba je planila v mračno klet. Na pločniku se je glasno prerivala skupina turistov, otroci so brcali žogo, se brezбриžno zaletavali drug v drugega in pri tem veselo vriskali.

Mesarju sta gneča in hrup nadvse ustrezala. Prav to je potreboval. Pograbil je svoje reči, smuknil na ulico, zaprl za seboj vrata in z njimi vred komaj še zaznaven trušč besnega psa v daljavi ter se neopazno pomešal med turiste.